

-e nekünk hegyet mászni?

...dor, ha már az ir-
toltunk az Ön ál-
pedicció élelmiszer-
yaiba, kérem, ké-
artonok titokzatos-
Míntha különleges
yi magvak is mutog-
agvakat rágcáltak

magas fehérjetartal-
nagvakat csakúgy,
s kenyeret, cukrot,
zörös hígítású ször-
ég támogatta a vál-
ermészetbeni aján-
ti Egyetem élelmi-
kén pedig kalória-
nekünk készítették
sült csirkecombot,
reskoncentrátumot.
niuk kellett például
egyekben főzéshez
n ugyanis nincse-
Mindemellett vit-
csöket, s kedvenc
rköltet, sóletet, töl-
len lencsefőzeléket.
a rúgott a felszere-

rint az ezer kilót
áció nyolcas létszá-

em: Budapesttől
nan Taskentig vo-
ol Delhibe repülő,
s" a felszereléseket
fővárosába. A he-
i oldalon jakok és
ztek a mászás-
lításában - dollá-
a hegymászóenge-
a kínai összekötő-

ogy kockázatnak a
senek is érte. Rá-

- Pakisztánban, Nepálban, Indiában, Kínában pénzt kérnek a hegymászásért, a kínaiak pedig borsos számlát nyújtanak be. Az összekötőtisztre egyébként azért van szükség, hogy ügyeljen a szerződés pontjainak betartására.

- Például mire?
- Többek között arra, hogy engedély nélkül ne filmezzünk, ne készítsünk videofelvételeket. A filmezés jogát ugyanis hatezer dollárért meg kell vásárolni, átadni egy kópiát, s minden itthoni nyilvános vetítés után 15 százalékot kell fizetni. Ügyel arra is, hogy az előzetesen megkért útvonalon haladjunk. Érdekesség, hogy az említett országok közül Kína az egyetlen, amely ugyanazt az útvonalat többször is eladja.

- Mit mondjak, nagy forgalom lehet arafelé. Expedíciók jönnek-mennek. Néhányal bizonyára Önök is találkoztak?

- Lengyelekkel, olaszokkal és osztrákokkal. Az olaszoknak kudarcba fulladt a vállalkozása, az osztrákok közül is csak néhányan jutottak fel a csúcusra. Pedig húszezer dollárt ráfizettek. Nekünk sikerült ezt nyolcezerre lealkudni. Tavaly ugyanis már előzetesen feltérképeztem az útvonalat, s Pekingben sikerült megállapodni az összegről, melyért megkaptuk a 40 napos tartózkodási engedélyt a kínai hegymászó szövetségtől.

- A 8012 méter magas Shisha Pangma csúcsot sikerült megostromolniuk, melyet a szakirodalom „csemegecsúcsként” tart számon. Vajon mitől „csemege” egy mászásra váró hegycsúcs?

- A mászás nehézségi fokától, a magasságától. A Shisha Pangma nem a legnehezebb, de nem is a legkönnyebb csúcs. Nehézsége abban van többek között, hogy magasan kellett kezdeni. Az alaptáborunk 5800 méter magasan volt, a csúcs előtti utolsó tábor pedig 7400 méteren. Innen indultunk délelőtt fél tízkor és fél négyre értünk fel a csúcusra. Először Oszváth Attilával mentünk fel a csúcusra, néhány nappal később pedig Balaton Zoltán, Csikos József, Várkonyi László és Vörös László jutott fel a Himalája eme csúcsára. Dr. Papp Kálmán orvos betegségük miatt Szántó Lászlót és Dékány Pétert kísérte vissza az alaptáborba.

- Mire gondol az ember csaknem a világ tetején, a hóban ücsörögve?

- Arra, hogy ez a pazar, fantasztikus látvány minden nehézséget megért! Közeli-
lünkben úszkálnak a felhők, a távolban a Himalája párhuzamos hegyvonulatai látszanak, amott a Mount Everest, emitt a Makalu, s talán sehol a világon nem látni ennyi hegyet egy rakáson! Ezt a látványt repülőgépről nem is élvezheti az ember, mert a légitársaságok gépei érthető okok miatt elkerülik ezt a vidéket. A csúcusra érve a hegymászók teljesítik a szerződésben foglaltakat: hazájuk zászlaját és a kínai nemzeti lobogót az előírások szerint kítűzik és lefényképezik. A kínai zászlónak fentebb kell lennie. Majd a fényképezés után mindkettőt vissza lehet vinni ereklyeként.

- Nehézségeket említett, de nevezük nevén a gyereket: ott volt e közöttük a félelem, az életveszély érzése? Ugyanis az elmúlt öt esztendőben a Himalája- vagy a Kilimandzsáró-expedíciók útjain tragédiák is történtek...

- Igen, megfogalmazódott bennünk, hogy esetleg nincs visszatérés. Nem mondtuk ki, de számoltunk vele. Az utazás előtt 800 ezer forintra biztosítottak. Méterenként száz forint... De hát ezzel nem lehet viccelődni. Előfordulhatnak ilyenkor tragédiák egyéni mulasztásból, pechből, kiszámíthatatlan véletlenekből. Elég egy rossz lépés a gleccseren, s a több méteres jégszakadékba eshet az ember, talán örökre. Nem tudom sikernek elfogadni, ha az expedíció felér a csúcusra, de közben valakit halálos baleset ér... Lehet, hogy kíméletlenség, de a hegymászóévkönyvekben a csúcsok jellemzése mellett nem szerepel, hányan haltak meg a meghódítása során. Nekünk szerencsénk is volt, épen, egészségesen tértünk vissza, s csak így lehet teljes a sportsiker. A magyar hegymászás tíz éve téblábol, s most végre átlépte a 8 ezer méteres bűvös határt, legyőzte ezt az álommagasságot, s ott vagyunk végre a nyolcezeres klubjában. Mindez nemcsak fizikai, de lelki erőfeszítéseket is igényelt, a tűrőképesség, a konfliktusok elviselésének lelki próbáit. Egy hétköznapi példa: sok gond származott abból, hogy ki mosogasson? Prózai, sőt nevetségesnek tűnhet, de odafönt, embert próbáló körülmények között, amikor pillanatok alatt megfagy minden, másként fest ez is. Sokszor voltunk idegfejlésűtségben, a társaságot megviselte, hogy gyorsan kellett megszoknia a nagy magasságot, s gondot jelentett, hogy erről a hegyről addig nem is létezett térkép.

- Megvallom őszintén: furcsa számomra a „magyar hegymászás” kifejezés. Éppen úgy, mint a „magyar tengerhajózás”. Persze, az ókor óta tudjuk, hogy hajózni szükséges. Produkciójuknak csodálattal adózunk, de azért ott mocorog a kérdés: kell-e nekünk hegyet mászni?

- Igen, kell! Mert bár valóban nincsenek csemegeként számító hegyeink, a hegymászósport sokakat érdekel, sokan is művelik. A választott hobbitévékenység nem a földrajzi környezet függvénye olykor-olykor. Másrészt vannak hagyományaink ezen a területen is. Déchy Mór például a világon először tanulmányozta a Kaukázust, két expedíciót is vezetett ott, s könyve máig forrásértékűnek számít. De említhetjük Komarniczky Gyula Magas Tatra kalauzát is. Bizonyára felfedezte a falamon ezt a hatalmas világtérképet a sok kis zászlócskával: sok helyen megfordultam már, de néhány zászlócska még a fiókomban hever. Remélem, hamarosan megjelölhetem a Kamcsatka-félszigetet, a későbbiekben pedig az észak-amerikai McKinley csúcsot. Nagy falatnak ígérkezik... Látja, ilyen a hegymászlólélek: nyugtalan...

CSONTOS TIBOR

NYUGTALAN A HEGYMÁSZÓ LÉLEK

